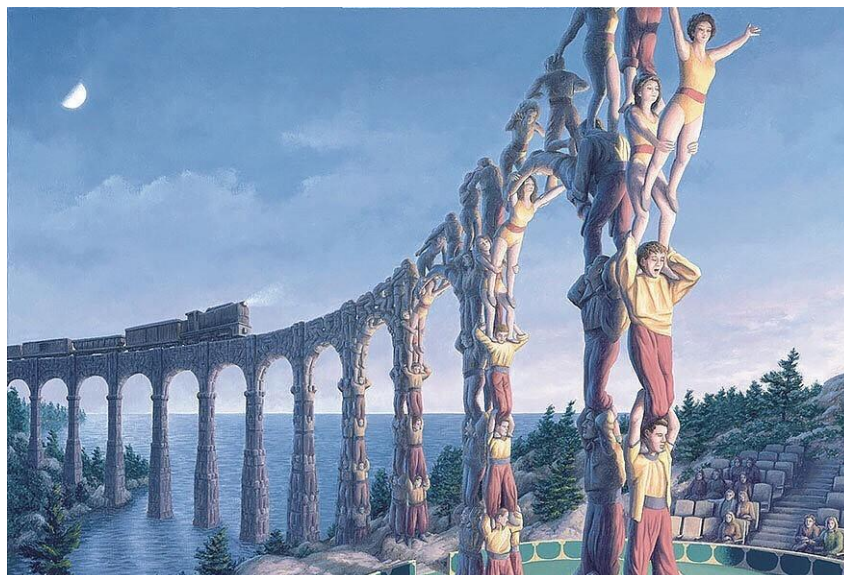

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛИ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ТРАКІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЛЮБЛІНСЬКА ВИЩА ШКОЛА (РИКІ, ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА БІЗНЕСУ І МЕНЕДЖМЕНТУ (ЧЕХАНУВ, ПОЛЬЩА)
МЕЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК В ЛОМЖІ (ПОЛЬЩА)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VI Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2023

УДК 159.98:37.091
Р 64

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного
комунального інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол №8 від 27.10.2023 р.)*

Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової
Р 64 соціокультурної реальності: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-
практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 05-06 жовтня 2023 року) /
Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк,
В. Є. Кавецький, О. Я. Жизномірська, О. В. Черній, Т. В. Магера,
Г. І. Герасимчук, Н. Б. Стрийвус. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2023. 320 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників VI Міжнародної
науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога
в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі
Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної
педагогічної освіти 05-06 жовтня 2023 р.

УДК 159.98:37.091

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за
достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

ЗМІСТ

Петровський О. М. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ У ЗЗСО В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	12
Akcan Gülbanu THE IMPORTANCE OF HISTORICAL LINGUISTICS IN LANGUAGE STUDIES.....	15
Aysun Ozsunar DİJİTAL EĞİTİM ÇAĞINDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ.....	17
Бабовал Н. Р., Бабовал Д. С. АКАДЕМІЧНА СВОБОДА ТА АВТОНОМІЯ ПЕДАГОГА, ЇХ ЗНАЧЕННЯ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ	19
Балабанова О. А. ПРИЗНАЧЕННЯ І ФУНКЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ.....	21
Бартенєва І. О. ФОРМУВАННЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	23
Бас О. О. ПРАКТИЧНІ ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА.....	25
Bauer Thomas BLENDED MOBILITIES AS A MEANS FOR MORE FLEXIBLE AND AFFORDABLE STUDENT MOBILITY IN EUROPE.....	28
Білик В. М., Ялліна В. Л. ДОСВІД СТВОРЕННЯ УМОВ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	29
Боднарук Н. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ.....	31
Боднарчук Ж. В., Греняк Н. В. ВПЛИВ МЕДІАІНФОРМАЦІЇ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	33
Борисюк З. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ ТА РУХАНОК У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	35
Боровець О. В., Корольчук І. О. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	37
Брик Р. С. ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	39
Буняк Н. А. ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ.....	41
Буняк С. М КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ У КРАЇНАХ ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ.....	42
Веренич Л. В., Гніда Г. М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ.....	44

Zheng Wu, Antonina Demianiuk DEVELOPMENT PROSPECTS OF CREATIVE PERSONALITY FORMATION TECHNOLOGIES.....	297
Черній О. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНІК ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ РЕСУРСУ ПЕДАГОГІВ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	298
Чорна І. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ТА ПСИХОЛОГА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	300
Шарлович З. П. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	303
Шевченко В. М. РОЗВИТОК КЕРІВНИХ КАДРІВ ЗАКЛАДІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ.....	306
Шкабаріна М. А. АНДРАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОБОТИ З ПЕДАГОГАМИ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	308
Щур О. Ю. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ.....	310
Yakovyshyn Ruslan KONCEPCJE WYCHOWANIA DZIECI W TEORIACH I POGLĄDACH WYBITNYCH NAUKOWCÓW I PEDAGOGÓW. ANALIZA KOMPARYTYWISTYCZNA.....	311
Яковишина Т. В., Личак І. В. ВИХОВУЮЧЕ НАВЧАННЯ Й. ГЕРБАРТА ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	314
Яковишина Т. В., Павленко А. О. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	316
Яценко Л. В., Литвишко О. М. УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ОСВІТІ.....	317

3. Korczak J. Jak kochać dziecko. Dziecko w rodzinie. Rzecznik Praw Dziecka. Warszawa 2012.
4. Korczak J. Król Maciuś na wyspie bezludnej. Fundacja Nowoczesna Polska. Lektura online: www.wolnelektury.pl
5. Krapiec M. A. OP, Rozważania o wychowaniu. Wydawnictwo Fundacja *Servire Veritati* Instytut Edukacji Narodowej. Lublin 2010. S. 9.
6. List do Rodzin Ojca Świętego Jana Pawła II. Rzym 1994.
7. Makarenko A. Wychowanie w rodzinie. Państwowy Instytut Wydawniczy. Warszawa 1954.
8. Pobirchenko N. Wasyl Suchomliński: kształtowanie osobowości dziecka za pomocą literatury pięknej. Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Nr 20 (3) / 2016.
9. Wychowanie w nauczaniu Jana Pawła II. Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego. Warszawa 2000.

Яковишина Т.В.,

к.пед.н., доцент,
доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного університету
Tetiana.yakovyshyna@rshu.edu.ua

Личак І. В.,

асистент вчителя початкових класів,
Княжівської загальноосвітньої школи I – III ступенів
Сокальської міської ради Львівської області,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»,
Рівненського державного гуманітарного університету

ВИХОВУЮЧЕ НАВЧАННЯ Й. ГЕРБАРТА ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Йоганн Фрідріх Гербарт (1776-1840) – німецький філософ, педагог і психолог, зробив вагомий внесок у розвиток педагогічної думки, включаючи ідею виховуючого навчання. Гербарт вважав, що виховання та навчання повинні бути нероздільними процесами. Він підкреслював важливість виховання моральних цінностей та формування характеру учнів під час навчання.

Гербарт вважав, що освіта має сприяти формуванню характеру і цінностей учнів, а не лише передавати знання. Його педагогічна теорія базувалася на поняттях, таких як «моральна культура» і «моральна едукація». Він вважав, що цінності й моральність мають бути важливою частиною навчання [3].

Процес виховуючого навчання Й. Гербарт пов'язував із розвитком шести видів багатостороннього інтересу: емпіричного (до навколишнього світу), пізнавального (до пізнання речей і явищ), естетичного (до прекрасного), симпатичного (до близьких), соціального (до всіх людей), релігійного (до служіння «найвищому духові»). Перші три види інтересу повинні задовольнятися вивченням предметів природничо-математичного циклу, а інші три – гуманітарних дисциплін [4].

Основні ідеї Гербарта щодо виховуючого навчання охоплюють:

- 1) поступовий розвиток: Гербарт підкреслював важливість поступового розвитку дитини, починаючи з простих ідей і понять, а потім поступово переходячи до більш складних. Він вважав, що виховання має бути послідовним і систематичним;
- 2) моральна культура: Гербарт вірив, що навчання повинно сприяти формуванню моральних цінностей і етичних принципів учнів. Він підтримував ідею, що саме вчителі повинні бути прикладом для учнів у справжньому житті;

3) індивідуальний підхід: Герbart підкреслював важливість індивідуального підходу до кожного учня, враховуючи його особисті особливості і потреби. Він розглядав процес виховання як взаємодію між вчителем і учнем, де вчитель повинен враховувати й сприяти розвитку унікальної особистості кожного учня;

4) систематичність і послідовність: Герbart рекомендував використовувати систематичні і послідовні методи навчання та виховання, щоб досягти максимального ефекту. Він розробив концепцію «педагогічної міркування» і підкреслював важливість визначення цілей і завдань в навчанні [1-2].

Ідеї Гербарта щодо виховуючого навчання залишаються важливими в педагогічній практиці та дослідженнях і донині, оскільки акцентують увагу на важливості інтеграції виховання та навчання, а також на індивідуальному підході до кожного учня в освітньому процесі.

Виховання завжди було важливою складовою процесу освіти, але сучасна теорія та практика освіти в Україні надають особливого значення ідеї саме виховуючого навчання. Виховання не обмежується лише передачею знань і навичок; воно передбачає формування цінностей, моральних принципів і культури особистості. Таким чином, ідея виховного навчання впливає на сучасну освіту в Україні, а саме через:

➤ ціннісний підхід: сучасна освіта в Україні підкреслює важливість розвитку особистості кожного учня. Ідея виховуючого навчання визнає, що навчання повинно бути не просто передачею інформації, але й сприяти формуванню цінностей, таких як повага до інших, відповідальність, толерантність і готовність до самовдосконалення;

➤ всебічний розвиток особистості: освіта в Україні все більше акцентує на розвиток різних аспектів особистості. Виховання спрямоване на розвиток креативності, критичного мислення, етичних і соціальних навичок учнів. Це допомагає створити гармонійну і глибоко розвинуту особистість;

➤ толерантність і різноманітність: сучасна освіта в Україні активно працює над тим, щоб учні були відкритими до різних культур, поглядів і переконань. Ідея виховного навчання вимагає підтримки толерантності та розуміння різноманітності, що сприяє спільноті та гармонії в суспільстві;

➤ самовдосконалення вчителя: виховання також стосується самого педагога. Вчителі в Україні навчаються самовдосконалюватися, розвивати свої вміння і компетенції, щоб краще відповідати вимогам сучасного освітнього середовища. Це сприяє підвищенню якості навчання та виховання;

➤ інклюзивність: освіта в Україні також активно розвиває інклюзивний простір, де усі учні, незалежно від їхніх особливостей, мають можливість отримати якісну освіту. Ідея виховуючого навчання включає в себе забезпечення підтримки і створення сприятливого середовища для всіх учнів [1-2].

Отже, ідея виховуючого навчання міцно вплетена в сучасну теорію та практику освіти в Україні. Вона сприяє формуванню гармонійних, морально розвинутих особистостей, які можуть активно сприяти розвитку суспільства і країни в цілому. Розвиваючи цю ідею, українська освіта робить важливий внесок у побудову сучасного громадянського суспільства.

Література

1. Гоштанар І. Роль Й. Гербарта у розвитку світової педагогічної науки. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2010. № 3-4. С. 32-37.

2. Гоштанар І. Філософсько-педагогічні ідеї Й. Гербарта. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 2. С. 124-130.

3. Золотухіна С. Тенденції розвитку виховуючого навчання. Харків: Основа, 1995. 78 с.

4. Прокопів Л. Історія педагогіки: курс лекцій. Навчальний посібник. Київ, 2004. 171 с.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ
НОВОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ РЕАЛЬНОСТІ**

*Збірник матеріалів
VI Міжнародної науково-практичної
конференції*

м. Тернопіль, 05-06 жовтня 2023 року

*Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Козут, Ю. Ч. Шайнюк,
В. Є. Кавецький, О. Я. Жизномірська, О. В. Черній, Т. В. Магера, Н. Б. Стрийвус,
Г. І. Герасимчук*

Підписано до друку 27.10.2023.
Формат 60x 84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний 80 г/м². Друк електрографічний.
Умов.-друк. арк. 37,2. Обл.-вид. арк. 39,27
Замовлення № 10/23/1.

Видавець та виготувач:
ФОП Осадца Ю.В
м. Тернопіль, вул. 15 Квітня, 2Д/10
тел. (097) 988-53-23

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ТР № 46 від 07 березня 2013 р.*